

Kasvun tuen arviointijärjestelmä

Erityisasiantuntija Heidi Backman
Tiedeasiantuntija Marko Merikukka

Kasvun
tuki

Varhaisen
tuen tietolähde

itla

Kasvun tuen menetelmäpankki

- 34 lasten ja nuorten mielenterveyttä edistävää psykososiaalista menetelmää
  - 12 systemaattista kirjallisuuskatsausta
  - 22 suppeaa katsausta
  - Useita arvioita on meneillään

itla.fi/menetelmapankki

Hae arvioituja menetelmiä

Arvio

Kohderyhmä

Ilmiö

Toteutuspaikka

Toteutusmuoto

34 menetelmääarviota

MDFT – Monimuotoinen perheterapeuttinen työskentely

Nuorten käytös- ja päihdeongelmien vähentämiseksi.

Tutustu arvioon →

5/5

ProKoulu-toimintamalli

Lasten ja nuorten käytösongelmien vähentämiseksi koulussa.

Tutustu arvioon →

6/5

ICDP – kannustava vuorovaikutusohjelma

Lapsen ja vanhemman välisen vuorovaikutuksen vahvistamiseen.

Tutustu arvioon →

4/5

Nuorten Kompassi

Nuorten hyvinvoinnin vahvistamiseksi ja mielenterveysongelmien ennaltaehkäisemiseksi koulussa.

Tutustu arvioon →

4/5

Toimiva lapsi & perhe -menetelmät: Lapset puheeksi -perheinterventio

Lasten arjessa pärjäämisen tukemiseen tilanteissa, joissa vanhemmalla tai huoltajalla on mielenterveyden häiriö.

Tutustu arvioon →

4/5

Cool Kids

Lapsen tai nuoren ahdistuneisuuden vähentämiseksi.

Tutustu arvioon →

3/3

Ihmeelliset vuodet -ryhmänhallintamenetelmä ammattikasvattajille

Lasten käytösongelmien ennaltaehkäisemiseen.

Tutustu arvioon →

3/3

Kasvun tuen aikakauslehti

- Menetelmäarviot julkaistaan systemaattisina kirjallisuuskatsauksina Kasvun tuki -aikakauslehdessä
- Kirjallisuuskatsaukset ovat tieteellisiä julkaisuja

itla.fi/kasvun-tuki-aikakauslehti

itla

SYSTEMAATTINEN KIRJALLISUUSKATSAUS

Kasvun tuki tuottaa systemaattisia kirjallisuuskatsauksia lapsille, nuorille ja lapsiperheille suunnatuista psyykososiaalisista menetelmistä.

Lisätietoja arvioinnista verkkosivuilta kasvutuki.fi.

Kokonaisarvio
3/5
laadukas
dokumentoitu
näyttö

Lapset pois eroriidoista -ryhmämenetelmä (No Kids in the Middle)

Menetelmä lasten hyvinvoinnin vahvistamiseksi korkean konfliktin eroperheissä (1.arvio)

TIIVISTELMÄ

Ilmiöt: Vanhemmuustaidot

Johdanto: Tutkimukset ovat osoittaneet, että vanhempien väliset jatkuvat konfliktit vaikuttavat haitallisesti lasten hyvinvointiin. Lapset pois eroriidoista -menetelmää käytetään konfliktituneissa erossa. Menetelmän tavoitteena on muuttaa lapsia vahingoittava elämäntilanne turvallisemmaksi vähentämällä vanhempien välisiä konflikteja, heidän negatiivista ja vihamielistä asennoitumista toisiansa sekä sosiaalisen verkoston paheksuntaa entistä kumpunkin kohtaan. (Visser & Van Lawick, 2021).

Tutkimuskysymys: Onko Lapset pois eroriidoista -menetelmällä vaikuttavuutta 4-18-vuotiaiden lasten hyvinvointiin edellytysten turvaamiseksi konfliktituneissa erotilanteissa suomalaisessa kontekstissa?

Aineisto ja menetelmät: Kirjallisuushaku tehtiin kartoitettaville kirjallisuuskatsauksille tyypillisellä Population, Concept, Context (PCC) -hakustrategialla kohdistuen kysymykseen: Mitä tutkimusta Lapset pois eroriidoista -menetelmästä (*No Kids in the Middle*) on tehty. Hakusanoina käytettiin: P = Korkean konfliktin eroperheet, jossa on 4-18-vuotiaita lapsia, C = No Kids in the Middle (Lapset pois eroriidoista), C = terveydenhuolto, sosiaalihuolto, kolmas sektori. Ensimmäisenä kiinnostuksen kohteena haussa olivat menetelmästä tehdyt vaikuttavuustutkimukset, joskin mukaan otettiin myös muilla aseteimillä tehtyjä tutkimuksia. Systemaattinen haku tehtiin kuuteen tietokantaan: MEDLINE, APA Psycinfo, CINAHL, ERIC, Web of Science ja Scopus ja sitä täydennettiin manuaalisella haulla.

Tulokset: Arvion mukaan Lapset pois eroriidoista -menetelmän kuvaus ja teoreettinen peruste ovat riittäviä. Kirjallisuushaussa löytyneet kolme artikkelia olivat pohjoismaiden ulkopuolisia alankomaalaisia ja brittiläisiä vaikuttavuustutkimuksia. Lapset pois eroriidoista -menetelmästä ei löytenyt suomalaisia tai pohjoismaisia vaikuttavuustutkimuksia, mutta alankomaalaisen kartoittavan vaikuttavuustutkimuksen (Lange ym., 2023) mukaan alustavat tulokset ovat lupaavia. Sen mukaan vanhemmat pystyvät etenemään rinnakkaisvanhemmuuteen, jossa on aiempaa vähemmän konflikteja ja sosiaalisen verkoston paheksuntaa, vaikka he eivät muuttaneet käsitystään ex-kumppanin käyttäytymisestä.

Kokonaisarvio: Lapset pois eroriidoista -menetelmällä on vähäinen dokumentoitu näyttö (3/5) suomalaisessa kontekstissa. Sen vaikuttavuudesta ei ole suomalaista tai pohjoismaista vaikuttavuusnäyttöä, mutta alankomaalaisen kartoittavan vaikuttavuustutkimuksen (Lange ym., 2023) mukaan alustavat tulokset ovat lupaavia. Menetelmän vaikuttavuudesta tarvitaan lisätutkimusta. Menetelmän implementointivalmius ja -tuki menetelmän näkökulmasta toteutuu alle kolmasosassa (3/10) osa-alueista.

Menetelmää koskevat yleistyksikohdat on tarkistettu menetelmää käyttävällä kemian ammattilaisella ja menetelmän koulutuksia järjestävän tahon, Dialogic Oyn edustajalla.

Lapset pois eroriidoista -menetelmä

Kohderyhmä: Konfliktituneen eron (*high conflict divorces*) keskellä elävät vanhemmat ja heidän 4-18-vuotiaat lapsensa.

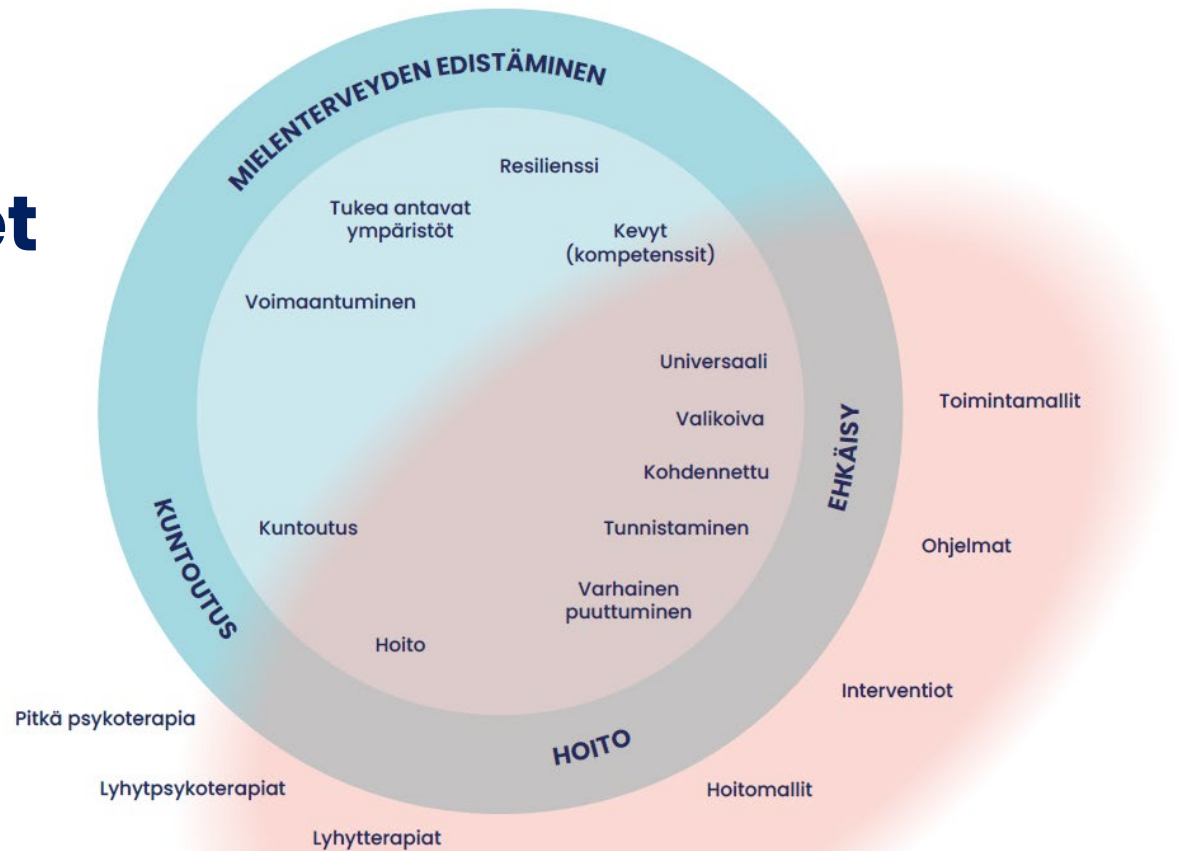
Toteutus: Vanhemmille ja lapsille on omat ryhmänsä, jotka kokoontuvat samanaikaisesti kahdeksan kertaa. Kahden tunnin pituisia ryhmätapaamisia on noin joka toinen viikko. Osapuolten sosiaalinen verkosto aktivoidaan mukaan verkostoinfon ja kottehtävien kautta.

Ilmiön kuvaus ja menetelmän tavoitteet: Menetelmän tarkoituksena on turvata lasten hyvinvointia haastavissa erotilanteissa. Työskentelyn fokus on vanhempien välisen vihamielisen kommunikation vähenemisessä ja lapselle turvallisen rinnakkaisvanhemmuuden mahdollistamisessa. Tavoiteltu muutos tapahtuu siis ensisijaisesti aikuisisä.

Vasteet: Vanhempien välisen konfliktituneen eron rauhoittaminen lasten ja nuorten turvallisten kasvuolosuhteiden varmistamiseksi.

Menetelmän kotipesä ja implementointi: Menetelmällä ei tällä hetkellä ole Suomessa virallista kotipesää, josta kinnä sitä pyrittiin leivittämään ja juurruttamaan. Dialogic Oy järjestää menetelmäkoulutusta.

Kasvun tuessa arvioitavat psykososiaaliset menetelmät

Arvioinnin mukaanottokriteerit

1. Tavoite

- edistää lasten tai nuorten mielenterveyttä ja psykososiaalista hyvinvointia tai
- ehkäistä ja hoitaa varhaisessa vaiheessa joko suoraan tai välillisesti lasten ja nuorten mielenterveysongelmia

2. Rajattu kohderyhmä

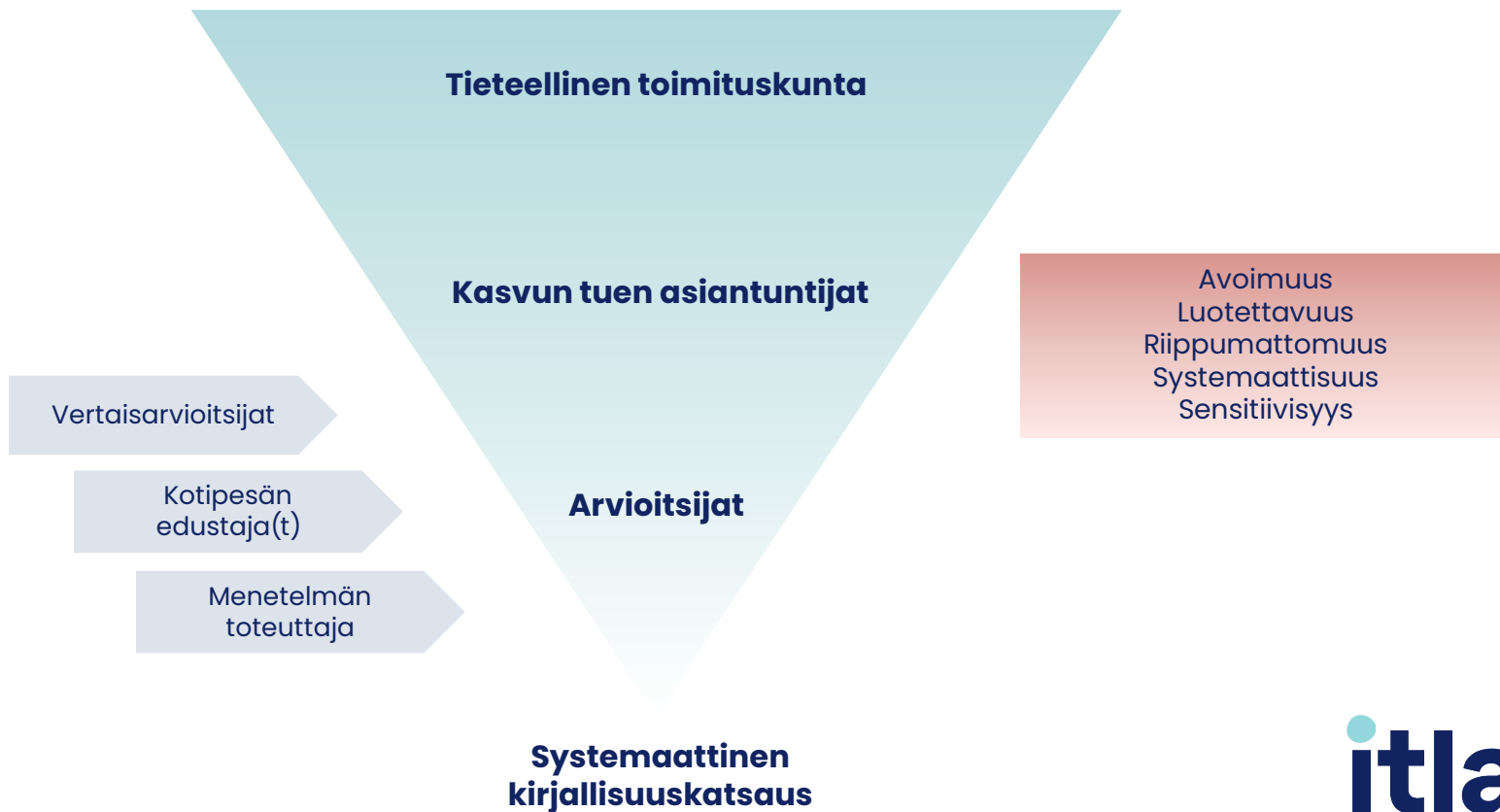
- Lapset ja alle 23-vuotiaat nuoret

3. Tieteellinen teoriaperusta

4. Menetelmäkoulutus

5. Eettinen arvopohja

Arviointityön rakenne ja periaatteet

**Vaikuttavuustiedon päälle
tarvitaan tietoa menetelmän
käytettävyydestä ja
soveltuvuudesta!**

Kasvun
tuki

Varhaisen
tuen tietolähde

itla

Menetelmäarviointi

Kasvun
tuki

Varhaisen
tuen tietolähde

itla

PICO-lausekepohjainen tutkimuskysymys

Onko menetelmällä näyttöön perustuvaa vaikuttavuutta lasten ja nuorten mielenterveyttä edistävään tavoitteeseen suomalaisessa kontekstissa?

	Selite	Esimerkki
P	Kohderyhmä	12–18-vuotiaat nuoret
I	Tutkittava menetelmä	Kuvauksen mukainen MDFT
C	Vertailumenetelmä	Toinen vaikuttava menetelmä tai se, että menetelmää ei tarjota
O	Vastemuuttajat	Laaja-alaiset ja monimuotoiset käytös- ja päihdehäiriöt

Arvioinnin lopputulos

Menetelmäarvio

?/5

Vaikuttavuuden arvioinnin kolme osa-aluetta

= menetelmän kuvaus

+ vaikuttavuusnäyttö

+ käyttöönoton tuki

Menetelmän kuvaus

Väline arvioitavan menetelmän tunnistamiseksi tutkimuksissa

Onko ulottuvuus kuvattu?

Menetelmän ydinsisältö

1. Kohderyhmä
2. Ilmiö
3. Tavoitteet ja vastemuuttajat
4. Teoriaperusta
5. Ydinelementit ja joustavuus
6. Muokkaus

Menetelmän käyttö

7. Toteuttajat
8. Toteutustavat
9. Keinot

Materiaalit ja kustannukset

10. Opas toteuttajille
11. Materiaalit menetelmän saajille
12. Kustannukset

Vaikuttavuusnäyttö

Vaikuttavuuden tutkimuksellinen todistusaineisto

Onko näyttö luotettavaa?

Mille kohderyhmälle tai vastemuuttujille näyttö on?

Tutkimustyyppi

- Tuloksellisuus
- Vaikuttavuus
- Arvio muussa menetelmätietokannassa

Tutkimusasetelmat

- Ennen–jälkeen
- Satunnaistettu (RCT)
- Kvasikokeellinen

Tutkimusten laatu

- Mittaaminen
- Tilastoanalyysit
- Harhattomuus
- Toistotarkkuus
- Yleistettävyys

Vaikutus vastemuuttujiin

- Vaikutuksen koko
- Vaikutuksen suunta

Seuranta

Käyttöönoton tuki

Vaikuttavuuden saavuttamisen tukemiseksi menetelmää käyttöönotettaessa

Toteutuuko vauhdittaja menetelmän osalta?

Kohderyhmä

1. Kohderyhmän rekrytoiminen

Koulutus

2. Pätevyysvaatimukset
3. Kouluttaminen
4. Pätevöityminen

Tuki ja ohjaus

5. Tuki
6. Ohjaus
7. Seurannan ja ylläpidon välineet
8. Toistotarkkuuden varmentaminen

Menetelmä-arvioluokka	Menetelmäarviotaso			Kasaantuva kehitys menetelmäarviotasoilla
	Numeerinen	Sanallinen suomeksi	Sanallinen englanniksi	
		Kielteisiä vaikutuksia	<i>Negative effects</i>	<ul style="list-style-type: none"> Vähintään tutkimusnäyttöä menetelmän kielteisistä vaikutuksista on olemassa jonkin vastemuuttujan osalta. Noudatettava varovaisuusperiaatetta.
		Ei vaikutusta	<i>No effect</i>	<ul style="list-style-type: none"> Vertaisarvioitua riittävää vaikuttavuusnäyttöä siitä, että menetelmällä ei ole vaikuttavuutta.
Kuvattu ja teoreettisesti perusteltu menetelmä	1	Kuvattu ja teoreettisesti perusteltu	<i>Described and theoretically based</i>	<ul style="list-style-type: none"> Menetelmä on kuvattu tyydyttävästi. Menetelmästä on enintään vertaisarvioimatonta tutkimusta (esim. opinnäytetyöt).
	2	Jonkin verran tutkimusta	<i>Some research</i>	<ul style="list-style-type: none"> Menetelmästä on olemassa vertaisarvioitua tutkimusta (esim. laadulliset tutkimukset ja tyytyväisyystutkimukset), mutta vaikuttavuustutkimusta ei ole tai se ei ole laadultaan riittävää.
Lupaava menetelmä	3	Tuloksellisuus- tai vaikuttavuustutkimusta	<i>Outcome or effectiveness studies</i>	<ul style="list-style-type: none"> Menetelmästä on vertaisarvioitua ennen-jälkeen-tutkimusta ryhmän sisäisesti tai ryhmien välillä.
Vaikuttava menetelmä	4	Hyvää vaikuttavuustutkimusta	<i>Satisfactory effectiveness studies</i>	<ul style="list-style-type: none"> Menetelmästä on opas, jossa menetelmä on kuvattu hyvin. Menetelmästä on vaikuttavuustutkimusta, jossa menetelmää verrataan luotettavaan vertailu- tai kontrolliryhmään.
	5	Vahvaa vaikuttavuustutkimusta	<i>Strong effectiveness studies</i>	<ul style="list-style-type: none"> Menetelmällä on kotipesä, joka tarjoaa käyttöönotton tukea.

Kuvattu ja teoreettisesti perusteltu menetelmä: Menetelmällä voi olla vaikuttavuutta, mutta riittävä tutkimus- ja vaikuttavuusnäyttö puuttuu.

Lupaava menetelmä: Menetelmästä on

- tuloksellisuustutkimusta
- alustavaa vaikuttavuustutkimusta.

Vaikuttava menetelmä: Menetelmä tuottaa hyötyä asiakkaille vertailuryhmään verrattuna (menetelmän tavoitteen mukaisessa ilmiössä, mittarissa tai vastemuuttujassa).

Arviointiopus

- Tarkemmat yksityiskohdat ja lisätiedot oppaasta

https://itla.fi/wp-content/uploads/2025/01/Itla_Arviointiopus_2025.pdf

Marko Merikukka / Heidi Backman / Lotta Heikkilä / Marjo Kurki

OPASTE

Lasten ja nuorten mielenterveyttä edistävien psykososiaalisten menetelmien vaikuttavuus

– Opas näytön systemaattiseen arviointiin

